

Prompt Book ของผู้กำกับการแสดง
เอกสารประกอบการสอน ภาคเรียนที่ 1/2564
โดย ครูชุติ

1. หน้าปก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับละคร (Key Fact)

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อเต็มบทละคร	ใส่ชื่อเต็ม ทั้งภาษาไทย และภาษาต้นฉบับ (ถ้ามี)
ชื่อผู้ประพันธ์ และเชื้อชาติของเขา	
ชื่อผู้แปล (ถ้ามี)	
ภาษาต้นฉบับ	
ปีที่ประพันธ์	
ประเภทของละคร (genre)	เช่น tragedy, comedy, suspense, absurd เป็นต้น
แนวการนำเสนอละคร (style)	ระบุแนว เช่น realistic, surreal, expressionism, experiment, minimalism เป็นต้น
อารมณ์และบรรยากาศของเรื่อง (mood and tone)	อธิบายบรรยากาศที่ต้องการนำเสนอ สั้นๆ
สถานที่กำหนดในเรื่อง (setting: place)	ระบุเป็น เมือง ประเทศ หรือ สถานที่ในจินตนาการ - อธิบาย
ช่วงเวลา / ยุค ที่ระบุในเรื่อง (setting: time)	
เรื่องย่อ (synopsis)	เขียนเป็นเรื่องย่อสั้นๆ เหมือนส่งเรื่องย่อ ปชส. ตามสื่อ

5. การวิเคราะห์บทและการพัฒนางานตามขั้นตอนต่างๆ

หัวข้อ	รายละเอียด
สารจากผู้กำกับ	<p>โดยควรมีประเด็นครอบคลุมถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ เหตุผลที่เลือกเรื่องนี้มากำกับคือ? ○ สารที่ต้องการสื่อ และแนวทางการนำเสนอของ ผกก. (อาจต่างจากคนอื่นที่ทำ ๆ มา) ○ ความประทับใจที่ท่านมีต่อเรื่อง / / การกำกับเรื่องนี้เพื่อนำเสนอต่อผู้ชม สำคัญต่อท่านอย่างไร?
ประวัติผู้แต่ง และบริบทในการประพันธ์	ศึกษาประวัติผู้แต่ง และข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับเรื่องหรือต่อความเข้าใจเรื่อง เช่น สิ่งที่มีอิทธิพลให้ผู้แต่งเขียนเรื่องนี้, เป้าหมายในการเขียน
การวางแผนการซ้อม และขั้นตอนต่างๆ ในการทำงาน	ทำผังตารางการทำงาน ให้เห็นขั้นตอนต่างๆ (เมื่อเวลาดำเนินการจริง หากไม่เป็นตามแผน ให้โน้ตไว้) (ทำของตัวเอง)
วิเคราะห์สถานการณ์ในเรื่อง (Given Circumstances)	<ul style="list-style-type: none"> ○ เวลา / ยุค ○ สถานที่ / เมือง ○ สภาพแวดล้อม ○ สังคม / บริบททางสังคม ○ บริบททางการเมือง (ถ้ามี)
วิเคราะห์เหตุการณ์ก่อนเรื่องเกิด (Previous Action)	อธิบายว่า เหตุการณ์ก่อนหน้าทีละครจะเริ่มต้นเป็นอย่างไร? มีความสำคัญทำให้เกิดเรื่องอย่างไร?
คำถาม “เมเจอร์ดรามาทิก” (Major Dramatic Question: MDQ) ของเรื่องคือ?	เมเจอร์ดรามาทิก คือ “ศูนย์กลางการกระทำหลักของละครทั้งเรื่อง” โดยในที่นี้ ให้คิดในรูปของคำถาม ซึ่งคำถามนี้ จะเป็นคำถามที่รั้งคนดูให้ถามคำถามนี้ไป <u>ตลอดเรื่อง</u> เพื่อรอคำตอบตอนจบเรื่องว่า “ใช่” หรือ ไม่ใช่ (yes or no) เท่านั้น เช่น MDQ ของเรื่อง อติปุต คือ “มนุษย์จะสามารถเอาชนะชะตากรรมได้

หัวข้อ	รายละเอียด
	หรือไม่ว” MDQ ของเรื่องโรมิโอ จูเลียต คือ “ความรัก ความปรารถนาอันแรงกล้า จะสามารถเอาชนะความเกลียดชังได้หรือไม่?”
ความขัดแย้งหลัก (Major Conflict) ของเรื่องคือ?	เมื่อตั้งคำถาม MDQ ได้แล้ว ถ้าแปลงมาเป็นประโยคบอกเล่า นั่นคือ Major Conflict
สารหลักของเรื่อง (message)	<ul style="list-style-type: none"> ○ ได้จากการหา MDQ และได้คำตอบว่าอย่างไร ○ ต้องเขียนเป็น “ประโยค” ที่ “สรุป” ได้จากเรื่องว่าผู้เขียนต้องการจะสื่อ “สาร” (message) ที่สรุปได้จากการกระทำและจุดจบของเรื่อง
Theme หรือ Motif ต่างๆ ในเรื่อง คือแนวคิดสำคัญ ๆ ที่ปรากฏ ช้ำๆในเรื่อง (เป็นแนวคิด หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม)	<p>⊕ หมายถึง ประเด็นอื่น ๆ ที่เรื่องนำเสนอ เพื่อขับให้สาร (message) ของเรื่องชัดเจน</p> <p>⊕ Motif / theme จะปรากฏขึ้นซ้ำ ๆ เช่น ตาดี ตาบอด การรู้ความจริง ไม่รู้ความจริง (ในเรื่อง Oedipus) / ฟ้าวร้าว ฟ้าวผ่า คำทำนาย ภาพหลอน (ในเรื่อง Macbeth)</p>
Symbol หรือ สัญลักษณ์ที่ใช้สื่อสารในเรื่อง	หมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เสียง ฯลฯ ที่เรื่องใช้และสื่อความหมายที่ลึกซึ้งกว่าตัวมันเอง เช่น ต้นคริสต์มาส, จดหมาย (ในเรื่องบ้านตุ๊กตา) ประตูด (เรื่องราชมอน) ห้องแม่, ไร่, ต้นเอล์ม (เรื่องแรงโลกีย์)
วิเคราะห์โครงเรื่องตามหลักโครงสร้าง (Plot Structure) และเป้าหมายทางการละคร (Dramatic Purpose) ของแต่ละเหตุการณ์ <ul style="list-style-type: none"> ○ ปูพื้น (Exposition) ○ เริ่มเกิดปัญหา (Inciting incident) ○ ความยุ่งยากมากขึ้น จนวิกฤติ (Rising actions and crises) ○ จุดสูงสุด / จุดแตกหัก (Climax) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ นำเสนอการวิเคราะห์บทบาทของผู้กำกับ เพื่อทำความเข้าใจเรื่องตามโครงสร้างของเรื่อง ในหัวข้อที่กำหนด ○ วิเคราะห์เหตุการณ์แต่ละขั้นของโครงสร้างเรื่องให้เห็นพัฒนาการของเรื่อง และอารมณ์ของเรื่องที่จะพาคนดูให้ติดตามไป ○ วิเคราะห์ว่าในแต่ละเหตุการณ์ ผู้เขียนต้องการให้มันทำหน้าที่อะไร? หรือสื่ออะไร? หรือมีเป้าหมายอะไรทางการละคร? (Dramatic Purpose)

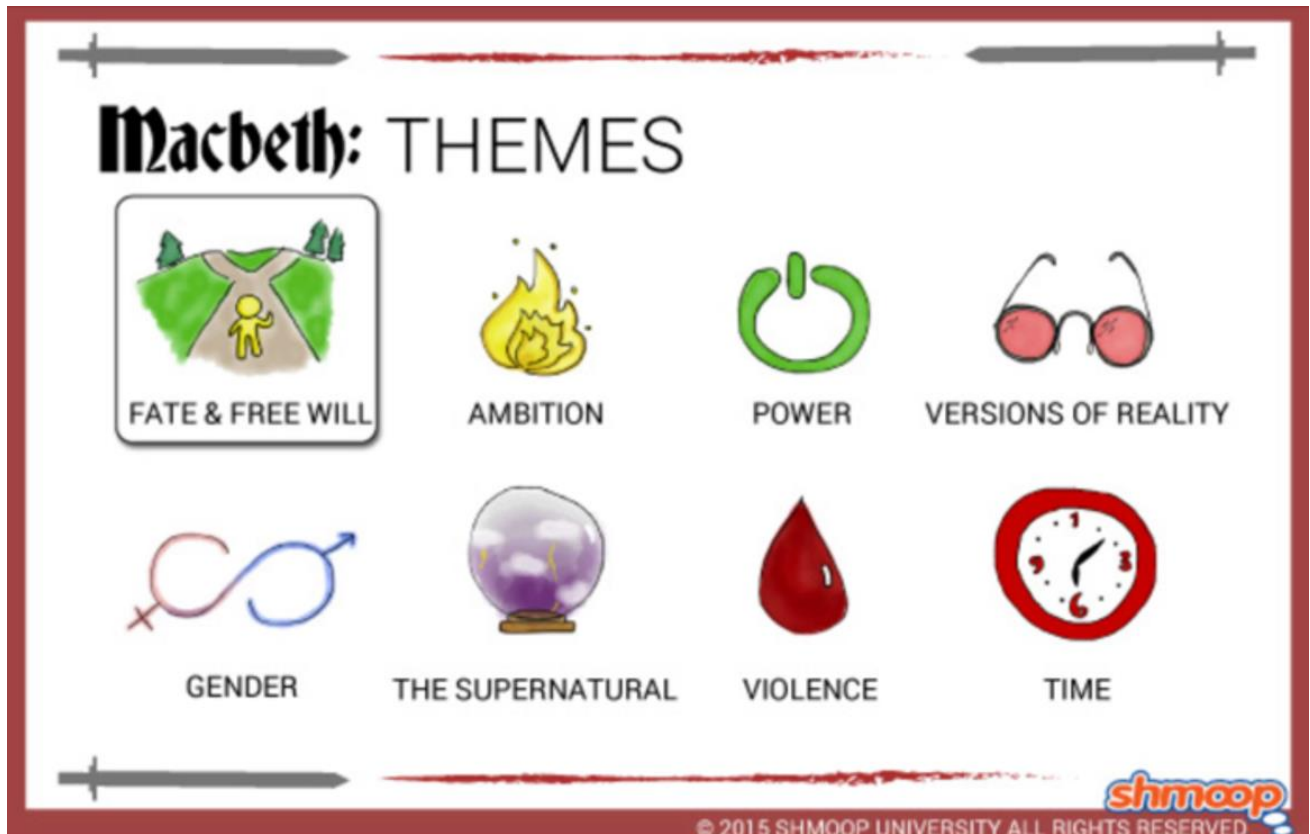
หัวข้อ	รายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> ○ การแก้ปัญหา และการคลี่คลายเรื่อง (Resolution or falling action) 	<p>อย่างไร? เช่น เผยให้เห็นธรรมชาติของตัวละครนี้, เผยให้เห็นว่าใครเป็นมิตรแท้ หรือเป็นศัตรูกับตัวเอก, เป็นการเชื่อมเหตุการณ์ในเรื่อง, เป็นการนำความตลกมาคั่นเรื่อง, สร้างความสงสัย, กระตุ้นความตื่นเต้น, แสดงให้เห็นความไม่เข้ากัน, กระตุ้นความสงสัย ฯลฯ</p>
<p>วิเคราะห์หน่วยย่อยของการกระทำ (Units of Action / Beats)</p> <p>แต่ละยูนิต คือการเปลี่ยนไปของมวลอารมณ์หลักๆ ของการกระทำในตอนนั้นๆ เช่น การเปลี่ยนบทสนทนา / การออกไปหรือเข้ามา / การเปลี่ยนจากแรงเป็นเบา / การเปลี่ยนจากเบาเป็นแรง ซึ่งจะดู 3 สิ่งนี้ประกอบกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวละครเปลี่ยน Objective - ตัวละครเปลี่ยน tactics (กลยุทธ์) - มีเรื่องอื่นภายนอกมาแทรก <p>ทำให้มวลของ action ในช่วงนั้น เปลี่ยนไปอีกอารมณ์หนึ่ง</p> <p>ทำ Units เฉพาะส่วนที่ตนกำกับ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ จากการวิเคราะห์ Plot Structure ให้นำมาแบ่งวิเคราะห์ย่อยลงไปในยูนิตของการกระทำ (units of action) หรือบีท (beats) ○ มันคือ “หน่วยย่อยของการกระทำ” ---> คือภาพเล็ก ๆ ในละคร ถ้าเทียบกับการตื้น คือภาพช่องเล็ก ๆ ที่ถูกเลือกมาวาดในแต่ละช่อง ---> ในแต่ละภาพ (แต่ละยูนิต) จะมี conflict เล็ก ๆ ในตัวมันเอง) ○ แต่ละยูนิต คือ ตัวละครกำลังต่อสู้กับอะไรสักอย่าง ---> มีคนหนึ่งชนะ คนอื่นๆ แพ้ หรือมีเหตุการณ์อะไรมาขัดจังหวะ ---> การถูกขัดจังหวะนี้ ยูนิตใหม่ได้เกิดขึ้น และดำเนินแบบนี้ไปจนจบเรื่อง
<p>แผนผังตัวละครและความสัมพันธ์ (Character Relationship Chart)</p>	<p>ทำเป็นผังแยกต่างหาก</p>
<p>ตัวละครเอก (protagonist) และตัวปรปักษ์ (antagonist) (อธิบายเส้นทางการพิสูจน์ message)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ protagonist = ผู้พิสูจน์ message ของเรื่อง ○ antagonist = ผู้ขวางทาง protagonist ไปสู่เป้าหมาย

หัวข้อ	รายละเอียด
มุมมองของเรื่อง (Point of View)	เรื่องนี้เล่าในมุมมองเป็นกลาง (objective) หรือเล่าผ่านมุมมอง (subjective) ของตัวละครใดตัวละครหนึ่ง
วิเคราะห์ตัวละคร (Character Analysis) หลักของเรื่อง โดยระบุ ถึง <ul style="list-style-type: none"> ○ ความต้องการสูงสุดของตัวละคร (Super Objective) แต่ละตัว (มักเป็นนามธรรม เช่น ต้องการความรัก, ต้องการการยอมรับ) ○ อะไรคือแก่นการกระทำ (spine line / through line) ของตัวละครตัวนี้ (มักเป็นรูปธรรม เช่น ต้องการสามี ต้องการสอบให้ได้ ต้องการฆ่า) ○ อธิบายลักษณะนิสัยสำคัญ ๆ ของตัวละครหลักย่อ ๆ ⊕ ผกก. 1 คน ทำ 1 ตัวละคร (ส่วนตัวละครที่เหลือ ให้ทำร่วมกัน) 	คำถามที่ช่วยให้เข้าใจ และวิเคราะห์ตัวละครได้ <ul style="list-style-type: none"> ○ ตัวละครนี้ต้องการอะไร? ต้องการจากใคร? ○ ตัวละครนี้เข้ามาในฉากนี้ทำไม? ○ ทำไมตัวละครนี้ ยังไม่ออกไปจากฉากนี้? ○ จนถึงตอนจบของเรื่อง ตัวละครนี้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรหรือไม่? อะไร? ○ จุดที่ทำให้ตัวละครนี้เปลี่ยนแปลง (transform) ในเรื่องนี้ คือตอนไหน? (จุดแตก / จุดเปลี่ยน)
แนวการออกแบบ ฉาก แสง เสื้อผ้า (ถ้ามี)	คิดเป็นแนว ให้สอดคล้องกับเป้าที่ตั้งไว้
สรุปบันทึกการซ้อม : ปัญหา การแก้ไข สิ่งที่ได้เรียนรู้	
นำบันทึกการซ้อมที่เขียนไว้ทุกวัน มาสรุปในรูปของประเด็น และชี้ให้เห็นปัญหาในการทำงานจริง และการแก้ไขต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปจริง อธิบายว่าได้ผลอย่างไร ดี หรือไม่ได้อย่างไร?	
สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปภาพรวมสุดท้ายของการทำงานทั้งหมด ถอดบทเรียนกับการทำงาน ว่าได้เรียนรู้อะไรที่เป็นประโยชน์ ทั้งในฐานะผู้กำกับ และในการทำละครเรื่องหนึ่งๆ ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานเรื่องต่อ ๆ ไปแก่ผู้อ่าน	
สาร แสดงความขอบคุณทีมงาน และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด	
บรรณานุกรม / อ้างอิง / สัมภาษณ์	

หมายเหตุ ข้อความที่ป้ายแถบเหลือง ให้ ผกก. ทำเป็นรายบุคคล

ตัวอย่างต่างๆ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ theme / motif ในเรื่อง Macbeth

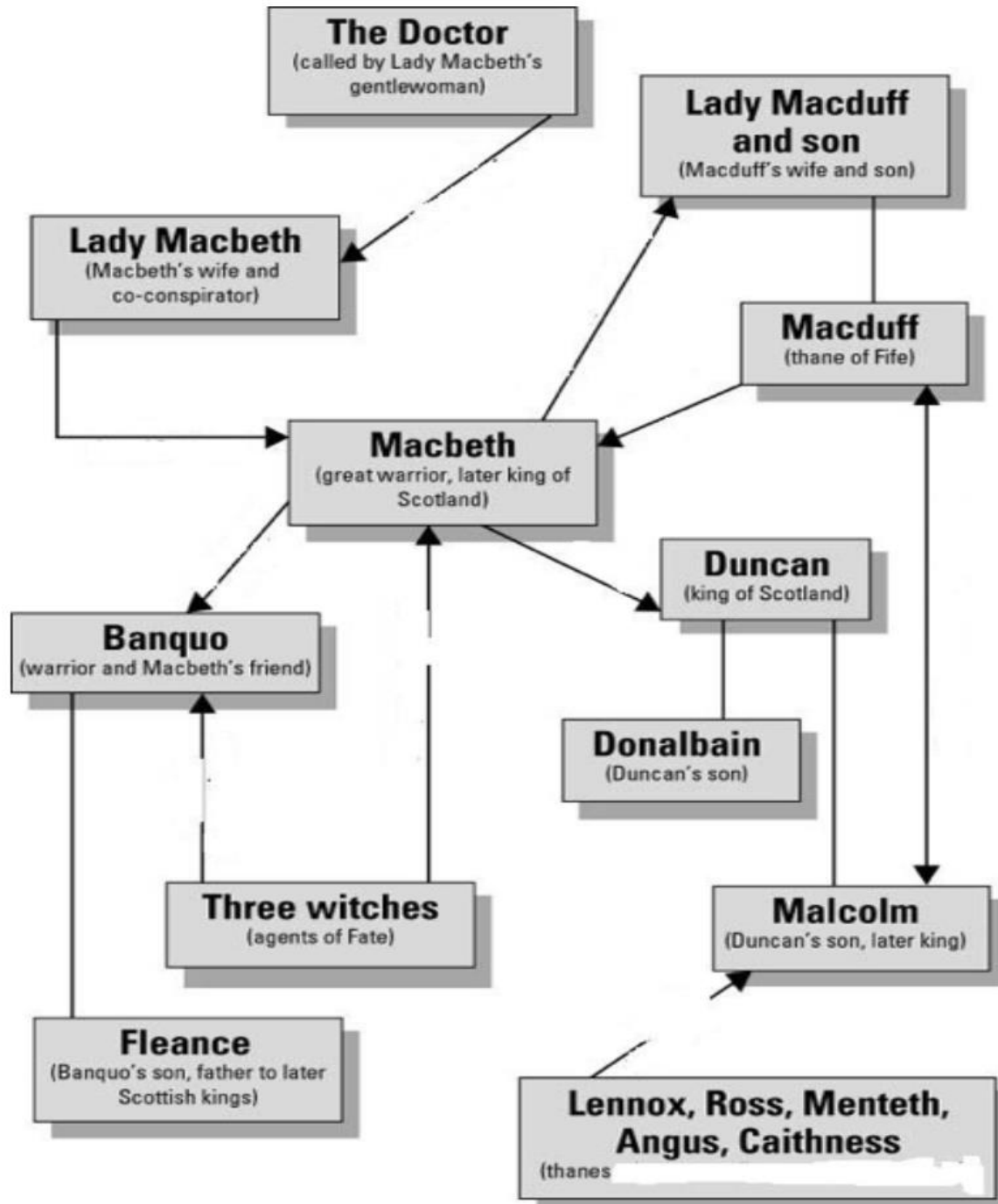
THEMES

FATE AND FREEWILL	POWER	AMBITION	VERSIONS OF REALITY
<p>The dog ate my homework. The devil made me do it. She forced me to eat that apple.</p> <p>People have been coming up with excuses for their actions since Ugg first had to apologize for hitting Zog with a rock. (The saber-toothed tiger made me do it?) And the favorite excuse of great tragedy is almost always "fate." But Macbeth questions that excuse. Is it Macbeth's fate to be a traitor and a king-killer? Or is he alone responsible for his actions, and did he freely choose his choice? The play pits the prophecies of the three weird sisters against its own dramatization of Macbeth's internal conflict—and it's not clear which wins. In fact, fate and free will might just be working together.</p>	<p>Absolute power corrupts absolutely... unless, of course, your absolute power is a god-given right. In Shakespeare's time, the Divine Right of Kings was the idea that the power of kings comes directly from God. Guess who was a big fan of the Divine Right of Kings? Our man Will's very own patron, James I. In Macbeth, power is natural—until it's not. When Macbeth kills Duncan, he goes against the very law of nature and God by killing his king, and then gets killed in return. According to the play, it's okay to kill King Macbeth because King Macbeth is actually a tyrant. But who gets the power to decide what tyranny looks like?</p>	<p>You'd think it was enough to be the nation's greatest warrior and Thane of Cawdor. What more could a man want? Apparently, a lot. Once Macbeth has had a taste of power, he's willing to kill anyone (men, women, and children) who he thinks might undermine his seat on Scotland's throne. But Macbeth doesn't get to enjoy being a gansgta for long. He puts his own desires before the good of his country, and, in the end, is destroyed by that ambition. So, maybe you should lay off that nefarious plot you're cooking up to become class president: according to Macbeth, the power and glory just isn't worth it.</p>	<p>Bearded witches, severed fingers, and floating daggers: Macbeth is more fun than a haunted house at the state fair. And, like that haunted house, nothing is quite what it seems. Fair is foul; foul is fair; and the rivers of blood turn out to be corn syrup and food coloring. But once you're in that rickety cart jerking around the tracks, can you really be sure that the skeleton in the corner is fake?</p>

ตัวอย่างการวิเคราะห์ style การนำเสนอ, mood, tone, symbols. ในเรื่อง Macbeth

ตัวอย่างผังความสัมพันธ์ตัวละคร

ตัวอย่างการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละคร

บุคลิกภาพ (Personality Traits)

- นิสัยไม่ดีต่อคนที่ด้อยกว่าตัวเอง

“เดี๋ยวจะสอนให้รู้ว่าแกมันเป็นใคร ไอ้คนชั้นต่ำสา
มานต์พวกนี้กลัมาเล่นหัวกับข้าเชียวหรือ” (น.10)

- มีจินตนาการในคำพูด

มาเดลองพูดถึงว่า “ทุกคำที่เขาพูดออกมาช่างฟัง
เป็นธรรมชาติ เขาประติตประดอยถ้อยคำไพเราะ
ที่สุดในโลก” (น.28)

- มีความมั่นใจ

“ชายผู้มีความรู้ทุกอย่างโดยมิต้องศึกษา” (น.19)

- อยากรู้ อยากเห็นในสิ่งที่ตัวเองชื่นชอบเหมือนกัน

“ต้องให้เราดูนะครั้น ในระหว่างเรานะครั้น” (น.21)

- เชื่อฟังคำสั่งของเจ้านายของตัวเอง

“ท่านมาร์เกสกับท่านวิกองต์ถอดรูปลงกองกับพื้น”
(น.32)

- ไม่ชอบคนที่มองแค่ภายนอก

“เห็นได้ชัดว่าคนบ้านนี้เขาบูชารูปลักษณ์ภายนอก
และไม่เคารพคุณความดีที่ไม่มีอะไรปิด” (น.34)

ตัวอย่างการตี Units of Action / Beats

THE IMPORTANCE OF BEING EARNEST

ALGERNON: Well, in the first place, girls never marry the men they flirt with. Girls don't think it right.

JACK: Oh, that is nonsense!

ALGERNON: It isn't. It is a great truth. It accounts for the extraordinary number of bachelors that one sees all over the place. In the second place, I don't give my consent.

JACK: Your consent!

ALGERNON: My dear fellow, Gwendolen is my first cousin. And before I allow you to marry her, you will have to clear up the whole question of Cecily. *[Rings bell.]*

JACK: Cecily! What on earth do you mean? What do you mean, Algy, by Cecily! I don't know any one of the name of Cecily.

[Enter LANE.]

ALGERNON: Bring me that cigarette case Mr Worthing left in the smoking-room the last time he dined here.

LANE: Yes, sir.

[LANE goes out.]

JACK: Do you mean to say you have had my cigarette case all this time? I wish to goodness you had let me know. I have been writing frantic letters to Scotland Yard about it. I was very nearly offering a large reward.

ALGERNON: Well, I wish you would offer one. I happen to be more than usually hard up.

JACK: There is no good offering a large reward now that the thing is found.

[Enter LANE with the cigarette case on a salver. ALGERNON takes it at once. LANE goes out.]

ALGERNON: I think that is rather mean of you, Ernest, I must say. *[Opens case and examines it.]* However, it makes no matter, for, now that I look at the inscription inside, I find that the thing isn't yours after all.

JACK: Of course it's mine. *[Moving to him.]* You have seen me with it a hundred times, and you have no right whatsoever to read what is written inside. It is a very ungentlemanly thing to read a private cigarette case.

THE IMPORTANCE OF BEING EARNEST

ALGERNON: Oh! it is absurd to have a hard and fast rule about what one should read and what one shouldn't. More than half of modern culture depends on what one shouldn't read.

JACK: I am quite aware of the fact, and I don't propose to discuss modern culture. It isn't the sort of thing one should talk of in private. I simply want my cigarette case back.

ALGERNON: Yes; but this isn't your cigarette case. This cigarette case is a present from someone of the name of Cecily, and you said you didn't know anyone of that name.

JACK: Well, if you want to know, Cecily happens to be my aunt.

ALGERNON: Your aunt!

JACK: Yes. Charming old lady she is, too. Lives at Tunbridge Wells. Just give it back to me, Algy.

ALGERNON *[retreating to back of sofa]*: But why does she call herself little Cecily if she is your aunt and lives at Tunbridge Wells? *[Reading.]* 'From little Cecily with her fondest love.'

JACK *[moving to sofa and kneeling upon it]*: My dear fellow, what on earth is there in that? Some aunts are tall, some aunts are not tall. That is a matter that surely an aunt may be allowed to decide for herself. You seem to think that every aunt should be exactly like your aunt! That is absurd. For Heaven's sake give me back my cigarette case. *[Follows ALGERNON round the room.]*

ALGERNON: Yes. But why does your aunt call you her uncle? 'From little Cecily, with her fondest love to her dear Uncle Jack.' There is no objection, I admit, to an aunt being a small aunt, but why an aunt, no matter what her size may be, should call her own nephew her uncle, I can't quite make out. Besides, your name isn't Jack at all; it is Ernest.

JACK: It isn't Ernest; it's Jack.

ALGERNON: You have always told me it was Ernest. I have introduced you to every one as Ernest. You answer to the name of Ernest. You look as if your name was Ernest. You are the most earnest-looking person I ever saw in my life. It is perfectly absurd your saying that your name isn't Ernest. It's on your cards. Here is one of them. *[Taking it from case.]* 'Mr Ernest Worthing, B.A., The Albany.' I'll keep this as a proof that your name is Ernest if ever you attempt to deny it to me, or to Gwendolen, or to anyone else. *[Puts the card in his pocket.]*

- การเปลี่ยนกลยุทธ์

HAMLET

I humbly thank you; well, well, well.

1

OPHELIA

My lord, I have remembrances of yours,
That I have longed long to re-deliver;
I pray you, now receive them.

2

HAMLET

No, not I;
I never gave you aught.

OPHELIA

My honour'd lord, you know right well you did;
And, with them, words of so sweet breath composed
As made the things more rich: their perfume lost,
Take these again; for to the noble mind
Rich gifts wax poor when givers prove unkind.
There, my lord.

3

HAMLET

Ha, ha! are you honest?

OPHELIA

My lord?

HAMLET

Are you fair?

OPHELIA

What means your lordship?

4

HAMLET

That if you be honest and fair, your honesty should
admit no discourse to your beauty.

OPHELIA

Could beauty, my lord, have better commerce than
with honesty?

HAMLET

Ay, truly; for the power of beauty will sooner

transform honesty from what it is to a bawd than the
force of honesty can translate beauty into his
likeness: this was sometime a paradox, but now the
time gives it proof. I did love you once.

OPHELIA

Indeed, my lord, you made me believe so.

5

HAMLET

You should not have believed me; for virtue cannot
so inoculate our old stock but we shall relish of

- การเปลี่ยนประเด็น หรือ บทสนทนา

– Julius Caesar (Act 2 Scene 1)

Brutus: It must be by his death: and for my part

I know no personal cause to spurn at him

But for the general. He would be crowned:

How that might change his nature, there's the question.

It is the bright day that brings forth the adder,

And that craves wary walking. Crown him that,

And then I grant we put a sting in him

That at his will he may do danger with

Th'abuse of greatness is when it disjoins

Remorse from power; and to speak truth of Caesar,

I have not known when his affections swayed

More than his reason. But 'tis a common proof

That lowliness is young ambition's ladder,

Whereto the climber upward turns his face;

But when he once attains the upmost round.

He then unto the ladder turns his back,

Looks in the clouds, scorning the base degrees

By which he did ascend. So Caesar may

Then, lest he may, prevent. And since the quarrel

Will bear no colour for the thing he is,

Fashion it thus; that what he is, augmented,

Would run to these and these extremities.

And therefore think him as a serpent's egg

Which, hatched, would as his kind grow mischievous,

And kill him in the shell.

1 He has to die, but why?

2 If he's crowned, what could happen.

3 He will be dangerous

4 But I haven't seen it so far

5 Ambition and pride comes for everyone

6 We must strike before he becomes an extremist

7 Kill him in the shell